

ALTRA REFLEXIÓ SOBRE EL RECLUTAMENTⁱ

Lev Trotski

17 d'agost de 1940

Versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “Otra reflexión sobre la conscripción”, en, *Escritos*, tomo XI, volumen 2, pp. 528-529, Editorial Pluma, Bogotá, 1976

Estimat Chris:

Moltes gràcies pel material Tanaka. Ha arribat amb temps de sobra, perquè durant els últims dos mesos i mig he estat quasi exclusivament ocupat amb la investigació de l'atemptat.

Em va agradar molt la seua apreciació de la posició antipacifista acceptada pel partit. Aquesta posició presenta dos grans avantatges: primer, és revolucionària en la seua essència i es basa en la situació general de la nostra època, en què totes les qüestions es decidiran no sols per l'arma de la crítica sinó per la crítica de les armes; segon, està completament lliure de sectarisme. No oposem als fets i als sentiments de les masses una afirmació abstracta de la nostra puresa.

El pobre *Labor Action* del 12 d'agost escriu: “En la seua lluita contra el reclutament estem cent per cent amb Lewis”. No estem amb Lewis ni tan sols en l'un per cent, perquè Lewis tracta de defensar la pàtria capitalista amb mitjans completament antiquats. La gran majoria dels treballadors entén o sent que aquests mitjans (armament voluntari professional) són antiquats des d'un punt de vista militar i extremadament perillosos des d'un punt de vista de classe. Això és el que explica perquè els obrers estan a favor de el reclutament. És una forma molt confusa i contradictòria d'adherir-se a l'“armament del proletariat”. Nosaltres no rebutgem categòricament aquest gran canvi històric, com fan els sectaris de tota mena. Diem: “Reclutament? Sí. Però fet per nosaltres mateixos” És un

excel·lent punt de partida.

Amb les meues millors salutacions,
Fraternalment,
El Vell

ⁱ “Altra reflexió sobre el reclutament” *Quarta Internacional*, octubre de 1940. Aquesta fou una carta a Chris Andrews. Sovint hom al·ludia a Trotski com “el Vell”.